

İSTİKLAL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilal!
Kahraman ırkıma bir gül... Ne bu şiddet, bu celal?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helal...
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklal.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim: Bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam taşarım.

Garb'ın afakını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
"Medeniyet!" dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma sakın.
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın...
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri "toprak!" diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehid oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da, bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Canı, cananı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlahi şudur ancak emeli:
Değmesin ma'bedimin göğsüne na-mahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli
Ebedi, yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerihamdan, İlahi, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-i mücerred gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek Arş'a değer, belki, başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilal!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helal.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlal:
Hakkıdır, hür yaşamış, bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklal!

Mehmet Akif ERSOY

3. SAYI

Haziran · Temmuz · Ağustos
YAZ 2017

DÖRT MEVSİM EDEBİYAT

Turhal Milli Eğitim Müdürlüğü
Adına İmtiyaz Sahibi ve Genel
Yayın Yönetmeni
Mehmet YILDIZ
İlçe Milli Eğitim Müdürü

Yazı İşleri Müdürü
Aziz DURGUN
Şube Müdürü

Yayın Kurulu
Mehmet YILDIZ
Zübeyde ANDIÇ
Güven ZORLU
Veysel KILIÇGİL
Filiz YAVUZ
Abdurrahman ALKAN
Abdullah ÇÖMEZ

Kapak
Elif KÜÇÜK COŞKUN

ISSN
2548-0219

Yönetim Yeri
Turhal İlçe Milli Eğitim
Müdürlüğü Kaymakamlık
Konağı, Zemin Kat
TURHAL/TOKAT

İletişim
Tel: 0356 275 36 00
Faks : 0356 275 25 76
dortmevsimmedebiyat@gmail.com
mehmetyildiz060@gmail.com

Baskı
Öncü Basımevi
Kazım Karabekir Caddesi
Ali Kabakçı İşhanı
No:85/39 İskitler / ANKARA
Telefon :0312 384 31 20

Para ile Satılmaz
"Dört Mevsim Edebiyat" adı
anılarak alıntı yapılabilir
"Dört Mevsim Edebiyat" Dergisi
Tokat/Turhal İlçe Milli Eğitim
Müdürlüğü Yayınıdır

İÇİNDEKİLER

- 3 Sunu
- 4 Bosna · Mehmet YILDIZ
- 5 Portre (Aliya İZZETBEGOVIÇ) · Ayşe KILIÇGİL
- 6 Kökler · Murat SOYAK
- 7 Bir Şey Var Sende · İbrahim ÇAM
- 8 Zaman · Ahmet Selim GÜL
- 9 Siyah Gözlü Beyaz Güvercin · Zübeyde ANDIÇ
- 13 Haziran Yolcusu · Abdurrahman ALKAN
- 16 Sadık · Abdullah ÇÖMEZ
- 20 Saye'nizde · Güven ZORLU
- 22 Zekai Tunca ile Müzik Üzerine · Filiz YAVUZ
- 26 Peygamber'in Aynaları · Veysel KILIÇGİL
- 29 Gelişmek ve Geliştirmek İçin...
Abdurrahman ALKAN
- 33 Kısa Sözlük · Mustafa KAYA
- 36 Yaşamak · Celaleddin ÇINAR
- 38 Kusurlar Arasında Yumuşak Bir Seyir · İbrahim ÇAM
- 42 Şimşeg · Gülizar KILINÇ
- 43 "Sınırdaki Sesler" Kilis 7 Aralık Üniversitesi
1. Şiir / Şair Buluşması · Mehmet YILDIZ

SUNU

Toplumların tarihinde mihenk taşı niteliğinde pek çok gurur verici tabloları olduğu gibi acı veren olaylar da vardır. Bu olaylar her iki durumda da o toplumların hafızalarına kazınmıştır. Toplumlar bu tarihleri asla unutmazlar ve nesilden nesile aktarırlar. Bizim tarihimizde de ya dış düşmana karşı zorlu mücadelelerin verildiği ama sonunda zaferle taçlanan iftihar tabloları veya kendi içimizde ama dış güçlerin destek verdiği can ve mal kaybının yanında siyasi istikrarsızlığa sebep olan, ülke insanını kamplara ayırarak gücümüzü yok eden acı hadiseler vardır.

Son yüzyıllık tarihimize baktığımızda bunun çokça örneğini görürüz. 18 Mart, 19 Mayıs, 30 Ağustos, 29 Ekim, 74 Kıbrıs Harekâtı dediğimizde gün/ay/yıl eksik de söylense bu milletin her ferdi bu tarihlerin nasıl yeni başlangıçları, mücadeleleri ve zaferleri ifade ettiğini bilir. Bu yüzden bu tarihleri unutmamız ve yeni nesillere unutturmayız.

Yine 60 ihtilali, 71 muhtırası, 80 darbesi, 28 Şubat postmodern darbesi dendiğinde bu tarihler de Cumhuriyet tarihimize kara bir leke olarak geçmiş; ülkemizin yakın tarihinde acı birer tecrübe, insanımızın özgürlüğüne, onur ve şerefine, ülkemizin muasır medeniyet yolundaki yürüyüşüne kastetmiş ve milletimizin hafızasına kazınmıştır.

İşte 15 Temmuz da henüz sıcak ve taze olmasına rağmen çok karanlık ve dehşetli bir gece olarak tarihe geçmiştir. Ülke olarak, millet olarak bu geceyi de ma'şeri vicdanda kayıtlara geçtik. Unutmamak üzere... Bu varoluş mücadelesinde hayatını kaybeden şehitlerimizi rahmetle, gazilerimizi minnetle anıyoruz.

Mevsim yaz “dallar meyveye duruyor”; kurda kuşa, dağa taşta bereket yağıyor. Baharın yeşerttiği başaklar artık sararıp hasadı bekliyor. Mevsim Yaz ve dergimiz 3. mevsimine hazır. Tekillikten ikiliğe, oradan çoğulluğa geçtik. Kışa girerken diktiğimiz bu edebiyat ağacı kökleriyle toprağa tutundu, yapraklarını açtı. Sağlıklı ve gümrah görünümüyle çok meyveler vereceğini bizlere müjdeliyor.

Her mevsim aşkla şevkle dergiyi yayına hazırlayan yayın ekibimize, yazılarıyla destek veren gönül dostlarımıza; özellikle kendisine dergimiz ulaştıktan sonra arayıp tebrik eden, bizi cesaretlendiren, iltifat edip bizi motive eden dostlara teşekkür ediyorum.

Hayatı okumak için

Kendimizi okumak için

Yeni bir mevsimin güzelliğinde buluşmak üzere...

Mehmet YILDIZ

BOSNA

Mehmet YILDIZ

Kavrık dudaklarım kurumuş oluklarda
Başım etleri dökülmüş dizlerde
Camdan siperlerin ardında
Ardında ören duvarları bekliyor
Ben: Bosna. Bir yiğit Hamza
Hind'in dişleri arasında.

Ardımızdan kar mı yağıyor
Sularda mı yürüyoruz
Neme lazım dualarıyla
Bin yıl büyüttüğümüz yılanların
Uzmuş dilleri boynumuzda.

Müslüman alınların değdiği yerde
Düştüğü yerde müslüman yüreklerin
Nemrutlara inat
Havuzlu gül bahçeleri açacak İbrahimlerin
Ve Musa'yı nasıl büyüttüyse Allah
Bizi öyle büyütecek.

Biz: Bosna
Cennet çocukları babalarımızın
Sen: Rabbimiz, İlahımız, Allahımız,
Sen bizi ebter bırakma.

1997

Portre (Aliya İZZETBEGOVIÇ)

Ayşe KILIÇGİL

KÖKLER

Murat SOYAK

dağlar, keten çimen, gümüş pınar
kim anlatacak hikâyemizi
toprak ile söyleşi, uyanış vakti
şu yol murtaza'ya çıkar

şahin yuvası, kekik, boz tepe
hayat yanık türküler gibi
hasan oğlu yakup, tevellüt 1333
gün görmedi, acılar yoldaşı

kuzu kulağı, karınca, kır çiçeği
yorgun, susamış çocuklar
baharın bir bildiği var, gidelim
ver elini ekrem, ver elini ikbal

BİR ŞEY VAR SENDE

İbrahim ÇAM

Bir Şey var sende
gönlünde sancıyan Zeliha'nın
kınanan aşkına özgü bir Şey
diyemediğim adını sırrına eremediğim
bir top menekşe bir demet çiçek mi
aşk mı desem eski bir dert ki inceden
can ipimi ilmek ilmek tüketen...

bir Şey var sende
vardıkça, göğün kaybolan derinliğinde
yalnızlığın sihirli elmas gözlerinde
tut ki rüyaları
yarı kalmış sevdaların peşinde
uzatmak uzatmak gibi bir Şey

hangi yağmur döndü
düşmeden acıkmış karnına toprağın
hangi has bahçe
sakladı şakıyan bülbülleri seherden
bir Şey ki Kevser'den
yarı sıcak nisanlar gibi sevecen
kır çiçekleri gibi masum
zambaklar gibi nazlı bir Şey

bir Şey var sende
açılmamış bir gonca gibi
kendine sakladığın bir Şey

ZAMAN

Ahmet Selim GÜL

Batı'dan geldi Moğol atları,
devrin devleri sarmış her yeri
her yerde savaş
her yer yangın yeri
satılık kalemler, Truva atları
mey içip, meyve yerken yatlarda
meydan okuyor meydanlara
güç, sermaye, medya.

Kaçamaz insan yazgısından
devrin devlerini devirmek fırsatı, senin elinde
Davut'un Calut'a attığı taş
Baybars'ın Ayn Calut'daki kılıncı
Goliath zırhlısını batıran mermi
senin elinde.

Yol uzun, hayat kısa
gök dumanlı
renkler karışmış renklere
Alamut nerede
Rodos kime ait,
Medine çok mu uzak,
Londra neden bu kadar yakın evlere !

30.10.2015

SİYAH GÖZLÜ BEYAZ GÜVERCİN

Zübeyde ANDIÇ

Bir haziran ikindisinde uykuya dalıp korkak düşlere dalmışken şehir, asfaltı yamadılar yırtıldığı yerden... Dikiş tutsun istediler her bir parça. Oysa dikiş tutsa da izi kalacaktı her ışık vuruşunda, yağmur yağışında...

Bir haziran ikindisinde tüm yağmurlar gibi hüzünlü bir yağmur yağdı, evlerin saçaklarına sığmayan. Kim bilir, hangi mazlumun duasıydı düşen toprağa, bunca kirlenmişliğin üstüne... Sel olup aktı, asfaltlar boyu; toprağa ulaşmak istedi. Ama yamalı asfaltlar da suyu geçir(e)medi toprağa...

Zift kokusunu toprak kokusuyla karıştıran insanlar, cama vuran yağmur damlalarıyla ve bir eşyanın tanıklığında zihninden silinmeyen hatıraların izini sürdüler kendi gurbetlerinde.

Anneler gül reçelleri yaptı, oyunda acıkan çocuklarının ekmeğine sürüp ellerine tutuşturmak üzere.

Bir haziran ikindisinde yağmur dindiği vakit, çocuk sesleri yankılandı apartman boşluklarında... Nice çocuk, topu beton duvarlara çarpa çarpa hayaller kurdu.

Bir futbol topu ve arkasında koşan çocuklar vardı sokakta. İçlerinde biri eksik...

Sen elleme topu lan...tik...tikk...tiiikk!

Topa vuramaz ki o, korkak!

Ne ...tikti oğlum bu?

Acaba bu da rüya görür mü?

Hadi ya, at şu topu!

Hava şimdi daha bir sırnaşıktı. Yamanmış asfaltı bir haziran ikindisinde yağın yağmur yıkamıştı ama azaltamamıştı çocukların burnundan damlayan boncuk boncuk damlaları. Her birinin yüzüne keşfedilememiş dünyaların haritaları çizilmişti damar damar. Dar sokaklara ve apartman boşluklarına sığmayan çocuklar, bir futbol topunun ardı sıra büyük bir hayalin peşine düşmüşlerdi.

Yanlarından hızlı adımlarla geçen onlar için yabancı, benim için tanıdık kömür gözlü çocuk hariç...

Damıtılmış bir zamanın yaralarını sarmaya çalışırken türküler, ansızın belir-di yanımda. İncecik, dal gibi. İnce parmakları ne güzel de yaraşır belirlenmiş bir kaderin güncesini tutmaya dedim kendi kendime.

Önceleri bilmediğim bir dilde şarkılar dinlemek gibiydi onu dinlemek. Sa-dece derin bir hüzün sızardı yüzünden. Ne zaman yanımda belirse gülümse-mekle yetinirdim. O anlardı beni. Ya da anladığını düşünmek hoşuma giderdi.

Susardı... Bakışlarında hep doldurulamayan bir boşluk vardı. Böyle anlatır-dı belki kendini ama ben anlamazdım. Esmere teninden ve kömür karası gözle-rinden hep bir aydınlık taşıdığını onu tanıdıkça anladım.

Sonra çenesindeki alı moruna karışmış o kahverengi iz... O izin peşinde buldum ben onu.

Onun kendince cevap bekleyen soruları vardı. Cevapsız kalsa da kimi soru-ları, o hep sormaya devam ederdi.

Siyah beyaz güvercinin var mı senin öğretmenim?

Yok!

Neden senin siyah beyaz güvercinin yok?

?

Siyah beyaz, kara kartal! Oley! Sen Beşiktaşlı mısın öğretmenim?

Nasıl anlatılır ki bu? Hangi dil çevirir onun anlayacağı dile kelimeleri? Ya da hangi gerekçe ikna eder onu? Aynı soruyu onlarca kere sorsa da her soruşunda ilk defa soruyormuşçasına meraklı, istediği cevabı alacakmışçasına umutlu...

Gün boyu uzun bir gölge olup dolaşır. Kalabalıklardan geçer, görmez kimseyi. Gökyüzündeki “esmer lekeler” gibi kanatlanıp uçar yürürken. Dağlar tepeler aşar, rüzgârın taşıdığı çiçek kokularına karışır. Seslere boğulmuşken her yer, o umursamaz; kendi dilinde bir şeyler anlatır yine kendine.

Bir zaman sonra güvercinlerin rengi siyahtan griye, griden de beyaza döner...

Siyah gözlü beyaz güvercinin var mı senin öğretmenim?

Neden yok?

Siyah gözlü beyaz güvercin nerden alınır?

Cevap almayı umarak bu kez de tersten sorar: Neden yok senin siyah gözlü beyaz güvercinin?

Bir cevabı vardır elbet ama kim en iyi anlatır ona hayat denen bu zor bilmenin içinde saklı kalan cevapları?

Geçen yıl arabaları sorardı bıkmadan, usanmadan. Benim arabanın dikiz aynasını kırmayı çok istemişti ama vazgeçti sonra. Bir ara müdürün arabasını gözüne kestirdi: Müdürün arabasının camını kırarsam n’olur? Müdür beni okuldan atar mı? Müdür beni okuldan atınca n’olur? Üzülür müyüm? Sen de üzülür müsün öğretmenim? Müdür kızınca ne der? Seni okuldan attım mı der? Beni okuldan atınca n’olur? Annem müdüre kızar mı? Ne der öğretmenim? Ne der, ne der?

Dolaşır, gelir yine sorar sonucu hep merak ederek, heyecandan ellerini birbirine ve çenesine vurarak.

Yamanmış asfaltlı okul bahçesinin bir köşesinde ip atlayan kız çocuklarının yanından aceleci adımlarla geçti. Top oynayan çelimsiz oğlan çocuklarına alaycı bir bakış fırlatıp yüzünü salıncaktaki çocuklara çevirdi. Döndü. Bir eliyle ara vermeden çenesine vurup diğer elini boşlukta sallayarak uzaklaştı gitti yanından.

Aslında ne yamanmış asfaltlarda ne apartman boşluklarında ne de toprak yerlerde top oynamaz o. Topu incitmekten korkacak kadar hassastır çünkü. Salıncakta sallanmaz. Onun içinde sürekli sallanıp duran tahta bir salıncak vardır çünkü.

O güzel kokuları sever. Baharla birlikte tazelenen ağaçların arasında kendini sarhoş eden kokuyu arar, durur. Ara sıra eline aldığı bir çiçeği ya da yaprağı parmak uçlarıyla ezer; sonra koklar. Sevmediği kokuları, karabiber dökerek bir sihirbaz edasıyla kaybeder.

Bahçedeki güvercinlerin narin kanat çırpışları, yağmurlu bir ikindi vakti zihnimde donan zamanı hareketlendirdi birden. Annesinin elini tutmuş temposunu hiç düşürmeden yürürken o, ardı sıra beliren uzun ve hafif kambur bir gölge yamanmış asfalta yansıdı. Asker yeşili harabe lojmanın çatısından havalanan güvercinler, o uzun ve hafif kambur gölgenin üstünden uçup gittiler.

Benim olmayan, neden olmadığını bir türlü anlatamadığım tüm siyah beyaz güvercinler, tüm gri beyaz güvercinler, tüm siyah gözlü beyaz güvercinler artık onundu.

Gölgesinin peşi sıra kanat çırpan güvercinleri görünce sorduğu sorulara cevap verilmiş olmasının mutluluğu yansıdı yüzüne.

Onun hissedemediği hüznüleri de annesi taşıdığı yüreğinde.

Cevabını bekleyen başka sorular vardı artık onun dilinde. Rüyalarına giren güvercinler, şimdi başka sorulara cevap bulmak için uçuyordu gökyüzünde. Mahallede top oynayan çocuklardan duymuştu. Birden durdu. Annesini çekiştirip sordu:

Tikk, tikk, tikk! O-tis-tik!

Otistik ne anne?

HAZİRAN YOLCUSU

Abdurrahman ALKAN

Vefasız bir yâre kırılıp öğretmenliğe sığınan genç kız, gönül yaralarının merhemini öğrencilerinin saf sevgisinde bulur. İçindeki sonsuz sevmek duygusunu hiç esirgmeden cömertçe sunar onlara. Gönüllerde sevgi tohumları bir bir yeşerir. Çalığışu'nun bu gencecik öğretmeni de candan bağlanıverir mini mini öğrencilerine.

Her güzel şeyin bir sonu vardır. Ayrılık vakti gelir. Feride'nin Anadolu'nun bu ıssız dağ köyü Zeyniler 'den ayrılışı hüznünlü olur. Kendilerini çok seven öğretmenlerini uğurlamak için bütün çocuklar köyün dışına kadar gelirler. Feride Öğretmen hepsine tek tek sarılır.

Ayrılırken dudaklarından şu sözler dökülür: "Allah'ım ne arsız bir gönlüm var böyle benim. Her gittiğim yerde yüreğimin bir parçasını bırakırsam nasıl yaşarım ben?"

Yine bir ayrılık sahnesi. Bu seferki biraz farklı. Kahramanlar, gerçek hayat-tan. Ama benzer hüznünlü geziyor kalplerde. Yüzlerde aynı keder. Aylardan haziran. Mekân, küçük bir Orta Anadolu şehri. Belli bir süreliğine geldiğim, kalacağım günlerin sayısı belli olan bir yer. Yiyeceğim ekmek, içeceğim su belli. Ayrılık kesin. Gönlüme işlememem gerekiyor bu şehrin nakışlarını. İnsanlarını, ayrılabilir kadar sevmeliyim. Yeni bir ayrılıktan çıkan kalbim yenisine henüz hazır değil.

Ama olan oluyor işte, her seferinde olduğu gibi. Gönül söz dinlemiyor. Seviyor, seviliyor. Bir bakış, bir gülüş yeni yollar açıyor gönüllere. Buzluğa konulan kalp, çözülmeye başlıyor. Kalplerden kalplere yollar uzanıyor. Ama sayılı gün

geçiyor. Ve çatıyor ayrılık. Yol görünüyor. Hazırlanma vakti geliyor. Etrafa saçılan gönül parçalarını ve yürekte kocaman bir boşluk bırakacak olan hatıraları toplamanın zamanı geliyor.

Ayrılıktan kime ne fayda?

Çocuklara “Allahaismarladık” derken ıslıl ıslıl gözlerine hüznüler inmiş minik bir öğrencimin, “Şu öğretmenler kendilerini sevdirmiyorlar ve sonra da çekip gidiyorlar.” sözü takılıyor kulağıma ve gönlüme. Kahverengi gözleri ıslanan öğrencim bilmiyor ki ayrılık acısının büyüğünü, hercailikle suçladığı öğretmenleri yaşıyor. Fırtınanın büyüğü onların kalbinde kopuyor.

Yine başaramadım metin olmayı, bu şehirden ve öğrencilerimden ayrılırken. Oysa bu sefer kararlıyım. Kimseler bilmeyecekti gözlerimin buğulanışını. Güzel bir ayrılık, diyecekti herkes. Görevini yapmış ve günü geldiğinde de dünyanın kurallarına uyup ayrılmış bir kişi rolü oynayacaktım.

Yapamadım işte, yüreğimin büyük bir parçasını sıcak bir güney şehrinde bırakıp gelirken yapamadığım gibi...

Ne zor olmuştu! Çocuklar okul yolunun sonuna kadar getirmişlerdi beni. Çoğu zaman beni bu yolda karşılardı. Sonra okula kadar hep birlikte yürürdük. Anlatacakları ne çok şey vardı. Nasıl heyecanlıydılar. En ufak bir konuyu gözlerinde kıvılcımlarla anlatırlardı. Birinin sözü diğerine karışırdı. Gülümseyerek dinlerdim hepsini.

Her gün bulduğumuz bu yol, o gün ayrılık yolumuz olmuştu. Okul yolunun sonuna gelmiştik. Artık burada bitiyordu son yürüyüşümüz. Ayrılıyordu yollarımız. Ben, sonu nereye çıktığı bilinmeyen bir yola koyulacaktım içimde kırık dökük duygularla. Onlar ise biraz hüznü biraz şaşkın okula döneceklerdi. O gün üzüleceklerdi, biliyordum. Hatta bu hüznü ilk derse gelen öğretmenleriyle de paylaşacaklardı. Öğretmenleri onların bu masum hüznü karşısında duygulanacaktı. Kim bilir özel tarihindeki bir ayrılık sahnesi canlanacaktı gözünde. Sonra yapmayın çocuklar, diyecekti. Ölüm değil ya... Öyle ya? Ölüm değil. Çocuk kalbi işte, nasıl kavrasındı ölümü, ayrılığı? Üzülecekti. Ama dedim ya çocuk kalbi. Unutacaktı da... Başkalarını nasıl unuttuysa, öyle unutacaktı beni de.

Nerden çıkmıştı bu tayin? Bir sevgiyi en güzel yerinden bölen emir...

Tek tek sarılmıştım hepsine. Gözlerime bir bulut inmişti... Ve ayrıldım yanlarından, bir daha görüp göremeyeceğimi bilemeden. Bu, ilk ayrılığım değildi. Ama nasıl ki aşk her defasında yenidenmiş gibiyse ayrılık da her seferinde ilkmiş gibi oluyordu. İlk kez tecrübe eder gibi yaşıyordu yürek.

Bu ayrılık sahnelerinin her seferinde “Keşke içinde daha az ayrılık olan bir meslek seçseydim.” diye iç geçirirdim.

Ve bir meçhule giden bir yola çıkmıştım. Nereye gittiğimi, nasıl gittiğimi bilmediğim bir yoldaydım. Gidiyordum “Gurbeti gönlümde duya duya.” Bir küçük dolmuşta etrafıma tedirgin tedirgin bakarak gidiyordum hiç bilmediğim bir şehre. Etrafım adeta bir çöldü. Ne bir ağaç ne bir yeşerti ne de bir su. Manzaranın çorak hali tam uyuyordu hali pürmelâlime. Eteğinden geçtiğimiz dağlardaki henüz erimemiş karlardan serinlik indirmeye çalışıyordum içimin yangınına.

İçimde hazin bir gurbet duygusu ve D...’nin hiç bitmeyen yolları... Geride sevilen insanlar bırakmak ve her dakika onlardan biraz daha uzaklaşmak ne fena bir şeydi. Yabancı bir memlekete gidiyordum sanki. Ayrılmıştım ya sevdiklerimden bundan sonrası önemsizdi benim için. Dünya istediği gibi dönebilirdi artık. İçine tıkış tıkış dolduğumuz bu araba da bundan böyle hiç durmayabilir, kıyamet gününe kadar koşabilirdi. İtirazım yoktu artık hiçbir şeye.

Oysa dönüyordum şimdi o “yabancı memleket”ten. Başım otobüsün camında, gözlerimde anlamsız bakışlarla uzaklaşıyordum bir zamanlar meçhule gittiğimi sandığım o yollardan. Şehirden uzaklaştıkça hatıralarıma yaklaşıyordum. Otobüs ve hatıralarım birbirine zıt yönlerde yol alıyordu. Bense arada darma-dağınık bir vaziyetteydim; perişan, şaşkın, kederli. Kalbimi buradan söküp götürmenin bu kadar zor olacağını bilmiyordum.

Ah bu haziran ayları! Ayrılıkların, vedaların mevsimidir hayatımızın. Bazen eylülle biten bazen de sonsuza dek süren... Kimileriyle vedalaşırız ama kavuşuruz yeniden sarı eylülde. Kimi vedalar ise bir elvedadır, hasret sürer ömür boyu...

Kim bilir kaç haziran geçecek ömrümden ayrılıklar ve hüzünlerle dolu?

Anla yüreğim; mutluluğu ve kederi beraber karılmıştır bu mesleğin hamuru.

Kabullen artık hüznü ve kederi. Bu, en selametli sahilidir.

Ve unutma ey kalbim, “Ayrılık sevdaya dâhil”dir.

SADIK

Abdullah ÇÖMEZ

*'Atımı bağladım delikli taşa
Yükümü yükledim şanlı Maraş'a
Yavruyu kaptırdım alıcı kuşa
Zalim felek bir başımı zora getirdin...'*

Sıkıntının verdiği zoraki bir durumdu bu efkar. İçli olmasına içliydi ama hırıltılı öksürükle yarım kaldı, kocababanın barak türküsü. Sadık'a ana- babası, dedesine kocababa; ninesine ise kocaana dedirtmişlerdi. İlk dünya olarak bildiği evlerinde kocababa ve kocaanelarıyla birlikte yaşıyorlardı. Sadık'ın kocababasına son zamanlarda hep aynı şey oluyordu. Önce inatçı bir öksürük başlıyor, türkü yarım kalıyor. Sonra göğüs kafesi hızlı hızlı inip kalkmaya başlıyordu. Dili damağı kuruyup, dilini takma dişlerinin arasında şöyle bir gezdiriyor. Boğazından, körüklü bir kalaycı ocağından gelen sesi andıran boğuk hırıltılar geliyordu.

Sonra yarım kalan türküsünü hatırladı. Devam etmek istedi ama gerisini getiremedi. İhtiyarlık işte, deyip sitemkar birkaç argo sözden sonra, susadığının farkına vardı. Yanı başında sürekli hazır bulunan bardağa, belini güçlkle doğrultup uzanmaya çalıştı. Ancak bardağın boş olduğunu fark etti. Hastalıkta sağlıkta hep yanında olan en büyük destekçisi hayat arkadaşına seslendi. Hayat arkadaşı, kocaana çoğu zaman duymaz. Ancak kocababasının, bastonu tüm hiddetiyle yere vurmasını işitirdi. Yine öyle oldu. O da, ' *patladın mı ne var,*' diyerek ağır aksak geldi. İhtiyar kocababası inatçı bir öksürükle sarsılırken boş bardağı gösterdi. Kocaananın beli, yılların yorgunluğu ile hafif bükülmüş, dişlerinin neredeyse tamamı dökülmüştü. Gözünün birine çoktan perde inmiş, diğer gözü ise puslu görür olmuştu. 'Allahu'm, ışığı söndürme.' diye sık sık dua ettiğini duyardı, Sadık.

Kocababası son ameliyatın ardından eski haline asla dönemedi. Gerçi Sadık, kendini bildiğinden beri kocababası hep hastaydı. Felç olmuş, artık yatağa yarı mahkum idi. Eli ayağı tutmaz oldu. Hep birilerine muhtaçtı. Tuvaleti, banyosu, yemesi, içmesi hep sorun oluyordu. Eli titrediği için yemeği çoğu zaman kocaanası yedirirdi. Ancak kocaanası az gören gözüyle çoğu zaman kocababasının ağzını tutturamaz, ardından tatlı bir atışma başlardı. Bu zamanlarda kurban ola ola torununa: 'Oğlum bu kadından hayır yok. Ağzımı bulamıyor, çeneme burnuma sokuyor kaşığı. *Sen güzel yediriyorsun. Sen yedirirken ben tam doyuyorum.*' diyor. Sadık yarı gönülsüz haliyle, biraz da acıyarak yedirmeye başlıyor. Yemek bittikten sonra dilinden binbir dua dökülüyor. '*Allah sana a (ak) bahıtar vere, ömrün uzun olsun, Mevlam seni pis kullarımdan korusun...*' Sonra küçük torununu kolundan yakalayıp kendine doğru çekiyor. Zorla da olsa, uzamış sakalı, bıyığı ile torununa birkaç öpücük konduruyor, Sadık'a olan sevgisini gözyaşlarına katıyordu.

Kocababası vaktinin çoğunu yatarak geçirirdi. Yastığının altına koyduğu, diğer oğlundan olan torununun askerden gönderdiği mektubu ve mektupla birlikte gelen fotoğrafını saklardı. Kim bilir kaç defa okuttuğu mektubu, kimi bulursa yeniden okuturdu. Sanki ilk defa duyuyor gibi dinler, her defasında ağlayarak torununun askerlik fotoğrafını öper ve kenarları eskimiş fotoğrafı bağrına basardı.

Erkek torunlarına karşı bir düşkünlüğü vardı. Kendisinin beş oğlu olmuş. Üçü daha küçük yaşta vefat etmişti. Hele iki oğlunun vefatını anlatırken sanki içinden bir şeyler kopardı. İki oğlundan, adı Hasan olan altılı; diğeri İbrahim dörtlü yaşlardadır. İki evladı da hastadır. Biri vefat eder, toprağa verilir. Eve döndüklerinde diğerrinin de vefat ettiğini, anlatır anlatır ağlardı. Dinleyenleri de ağlatırdı. Sonrasında kimsesizlikten çok çektiğini; tarlada öküzleriyle çift sürerken hak bilmezler yüzünden zulme uğrayıp, kendi tarlasından nasıl kovulduğunu duyulanarak anlatırdı. O zaman bile dinleyenlerin canı sıkılır, hiddetlenirlerdi. Kocababa, '*ah arkam, ah arkam olaydı, kardeşlerim olaydı... .falanca tarla aslında bizim...*' deyip sinirlenirdi. Anlaşılan bu sebepten erkek torunları daha çok severdi. Çünkü eskilere göre erkek evlat, güç kuvvet demekti.

Dilinden çoğu zaman aklında kalan sureler ya da o zamana kadar hiç bilinmeyen eski türküler dökülürdü. Türküler duyanların hoşuna gider, ancak ihti-

yar adam türkülerin sonunu bir türlü getiremezdi. Yine yarım kalan bir türkü...

'Nesine de deli gönül ah nesine / Güç yetmiyor zalım feleğin işine / ... / Seferberlik senesi dörde döndü bu sene...'

Bir defasında torunu Sadık : *'Kocababa, hep kahramanlık ve seferberlik türküleri söylüyorsun ya, sen hiç savaşa gittin mi?'* diye sorunca: *'Yok evlat ben savaş yıllarında küçüktüm. Duyardım, Yunan Harbi derlerdi. Ancak düşman denize döküldükten sonra Doğu'da harp başlamış. Ben o zaman yetişip delikanlı olmuştum. Bizi de savaşa çağırdılar. Gidelim dedik. Düşük yola. Tabi o zaman vesait nerde? Bazen yaya, bazen at sırtında Kozan'a vardık. Birkaç gün burada kaldık. Sonra çeşitli söylentiler çıktı. Biz de geri döndük. 'Ancak...!' deyip ihtiyar adam, derin bir iç çekti. 'Babam' dedi yutkundu. 'Ben zor hatırlıyorum. Savaşın yoğun olduğu yıllardı. Bir gün babam önce abdestlendi, sonra mushafı aldı. Okudu okudu... Sonra ağlayarak bizimle vedalaştı. Sonradan anladım savaşa gittiğini. Gitti ve dönmedi. Hiçbir haber alınmadı.'* İhtiyar kocababa belki de defalarca anlatıp her defasında ağladığı gibi yine ağlıyordu. Elini yastığın altında gezdirip, buruşuk ve sararmış mendilini buldu. Derin göz çukurundan kırçıl ve düzensiz sakallarına kadar akan gözyaşını, sonra burnunu homurdatarak sildi.

Aylar, yılları kovalayıp durdu. İhtiyar kocababa günden güne takatten düştü. Bu arada Sadık beşinci sınıfı bitiriyordu. İmtihanlara girdi ve şehirdeki yatılı mektebi kazandı. Bir taraftan heyecan bir taraftan korkuyla karışık sevinç içinde okulların açılmasını bekledi. Çünkü ilk kez şehre gidecek ve ailesinden ayrılacaktı. Tüm hazırlıklar tamamı. Gün geldi çattı, okullar açıldı, ayrılık vakti geldi. Tüm herkesle vedalaşıp, babasıyla yola çıktılar.

Okul hayatı iyiydi, hasret olmasa. Akşam olup da gün bitince hasretin katmerlisi başlardı. Ranzalar, kalabalık yatakhaneler, yemek kuyukları, mütalaa saatleri...Zaman hızla geçti, ilk dönem bitti.Köyüne döndü. Kocababası biraz daha çökmüş, yatmaktan uyluklarında yaralar çıkmıştı. İkinci dönem başladı. Yine aynı şeyler, derken bahar tüm neşesiyle geldi. Okul, dersler, arkadaşlar her şey çok güzeldi. Nihayet sene sonu yaklaşmıştı. Hasret bitecek, köyüne, yaz tatili için dönecek. Son sınavların ardından okulun bitmesine bir hafta kala Sadık, okuldan izin aldı. Ailesine sürpriz yapacaktı.

Yorucu bir yolculuğun ardından nihayet son arabadan da indi. Sanki uçar

gibi sırtındaki ağır çantasına aldırmadan yürüyordu. Artık ağaçların arasından evleri görünüyordu. Son taşlı, dar yolu da kat edip, artık evlerinin giriş merdivenlerindeydi. Vakit öğle vakti. Telaşlı bir öğle yemeği hazırlığı vardı. Herkes kapı ağzındaydı. Son adımdan sonra Sadık'ı ilk farkedenden ablası oldu. Ablası elindeki tabakları telaşla yere bıraktı. Ağlamaklı bir sevinç çılgılığıyla, kardeşine sarıldı. Ardından herkes...Sonra kocaanasının elini öptü.İçeri kocababasının yattığı odaya daldı.Fakat oda boş, kocababası yoktu. Tekrar dışarı çıktı. *Kocababam...?* dedi.Lakin herkesin gözü yerde. Kimse bir şey diyemedi. Sonradan anlaşıldı ki kocababa bir ay evvel vefat etmiş. Derslerini etkiler diye, Sadık'a haber verilmemişti.

Kocababası için son ama saklı birkaç damla gözyaşı ve eski hatıralar...Buruk bir hüznün ve bir seferberlik türküsünün son mısraı:

'...Seferberlik senesi dörde döndü bu sene...'

Sonradan öğrendi ki, yine kocabaasının sonunu getiremediği türküsünün son dördlüğü:

*'Ne olduysa bana Mevla'dan oldu
Aktı gözyaşlarım deryalar doldu
Kendime acımam yar yetim kaldı
Zalim felek bir başımı zora getirdin.'*

SAYE'NİZDE

Güven ZORLU

Neden sayede, güneşten veya ışıktan hoşlanmıyor musunuz? Bir ömür sayede geçmez, bilesiniz. Hem, mademki sözcüğün eski dildeki karşılığında başladık, neden güneşe çıkmak zorunda olduğumuzu da eskilerin deneyimiyle söyleyelim: Yazın gölge hoş, kışın çuval boş.

Varlığı da tanımı da ışığa göre şekillenir ama ondan öte bir olgudur gölge. Sözlükteki ilk anlamı, saydam olmayan bir cisim tarafından ışığın engellenmesiyle ışıklı yerde oluşan karanlık olarak verilmiş. Ama gerek özne gerek nesne olarak öyle zengin bir kullanımı varki... Kuaförlükten resim sanatına, sinemadan siyasete ilginç ve geniş bir kullanım alanına sahip. Kadınlar (tabi artık erkekler de) saçına şöyle bir gölge attırabiliyor mesela, veya mecliste bir gölge kabine kurulabiliyor. Kimilerinin en büyük ihsanı gölge etmemesiyken kimileri birilerinin yanından gölgesi misali hiç ayrılmayabiliyor.

Işıkla ilişkisi, tanımı nispetinde basit değil ama. Tamam, ışık olmadan ondan bahsedemeyiz de şeklini belirleyen varlıklar -mesela biz- öznesi mi yoksa nesnesi miyiz onun? Ya da ışığın gücü veya açısının özne (veya nesne) üzerinde başka anlam veya etkileri olabilir mi?

Hayat da güneş gibi doğudan batıya akıyor. Işığın arkadan vurduğu çocukluk dönemimizde önümüzdeki uçsuz bucaksız gölge, parlak ve ümitli bir geleceğin sembolüdür. Gözümüzün ferisi, dizimizin dermanı yerindeyken, yani gençlik-olgunluk çağımızda, güneş tepedeyken yani, gölgemizle adeta bütünleşiriz ya da pek dikkate almazız, ayaklarımızın altındadır çünkü. Güneşi karşımıza aldığımızda, hele de ufka yaklaşmışsa, arkamızdan asılan, hızımızı kesip nihayet durmamıza sebep olan, yaşan(ama)mışlıkların yüküdür gölge.

Kökü toprakta olan canlılar için durum biz seyyarlardan farklı. Onların kendi gölgeleri, cirimleri oranında başkalarının işine yararken kendileri de güneşe duydukları oranda olmasa da başkalarının oluşturacağı gölgeye ihtiyaç duyuyorlar. Zira dal ve yaprak gelişimi için güneş, köklerinin güçlenmesi için gölge (veya karanlık) gerekli onlara. Yani gölge olmasaydı bazı canlılar için bir eksiklik oluşurdu. Peki ya güneş olmasaydı? İşte o zaman hayat gerçek anlamda çok renksiz olurdu. Çünkü renkler de bir ışık oyunudur. Cisimleri gözümüze yansıttıkları ışığın renginde görürüz. Günlük hayatta kullandığımız nesnelere geçelim hadi, gökyüzünün mavisinden mahrum olsak ne yaparız düşünsenize! Her yer, her şey siyah olurdu demeyin, zira siyah bir renk değil.

Evet, güneş sayesinde dünyamız rengarenk. Derken her ne kadar tam bir rengi olmasa da gölgenin; hayatımızı boyayan güneşi yine onunla ilişkilendirdik dikkat ederseniz. Ettin-iz mi? Eyvallah. Zaten bütün iz'ler saye n izde!

ZEKAI TUNCA ile MÜZİK ÜZERİNE

Konuşan: Filiz YAVUZ

İtirafımdır: Sözüne müziğine bulaştığım her şarkıda, hayatımdan, dünya görüşümden bir iz vardır.

Yetenek inşaat işçiliğinden İbrahim TATLİSES olabilmektir. Eğitim bunun cilasıdır.

FY. Sizi müziğe yönlendiren özel bir olay, kişi ya da kişiler oldu mu? Müzik yaşamına nasıl başladınız ve neden özellikle Türk Sanat Müziği?

— Müziğe uzak bir çevrem olmasına karşın o zaman yeni bir imkân olan devletin radyo yayınlarından tanıdım müziği. Çocuk aklımla bir şeyler söylüyorken, farkım fark edilmiş olmalı ki hep şarkı söylemem istendi. Türk Sanat Müziği seçimim de radyoda o zaman çocuklara, büyüklere karma yapılan yayınlardan oluşmuştur, zamanın popüler isimlerini model almaktan da. Zeki Müren gibi.

FY. Müzikle ilgili çalışmalar yapmanız mümkün olmasaydı, müzik dışında ne yapmak isterdiniz? Bir dönem öğretmenlik yaptığınızı

biliyoruz, öğretmenliğe devam eder miydiniz?

— Ne iş yaptıysam, içimde hep müzik gezindi. Eskilerin "eli işte, gözü oynışta " dedikleri gibi.

FY. Hayatınızda keşkeleriniz ya da pişmanlıklarınız var mı? Örneğin, Keşke şunu yapsaydım, çok iyi olurdu, diyebileceğiniz şeyler var mı?

— Bizim kuşağın ortak kaderi olarak fazla seçeneğim olmadı. Müzik okulu olarak sadece Batı Müziği Konservatuarı vardı. Ailelerimizde öyle bir ufuk yoktu. Onun için 1990'lı yıllara kadar müzikle uğraşan herkesin aslında bir başka mesleği de vardır. Marangozluktan doktorluğa, berberlikten mühendisliğe kadar. Koşullarımcı yapabileceğimi yaptım. Yapamadıklarımın günahım yoktur.

FY. Hayatta sizin için çok önemli üç şey nedir, diye sorsam ne cevap verirdiniz?

— Sağlıklı olmak, ayıpsız olmak, çevrem, yakınlarımla, ülkem ve dünyanın huzurlu olması.

FY. Sizi en çok ne mutlu eder? Nelerle mutlu olursunuz? En çok keyif aldığınız şeyler nelerdir?

— Bir işi yüz akıyla başarmış olmak, dinlenmeyi hak etmiş olmak. En çok keyif aldığım şey üretmek.

FY. Benim gençliğim sizin şarkılarınızla geçti. Evimizin en çok dinlenen sanatçısıydınız diyebilirim. Bir döneme damgasını vurmuş biri olarak bütün başarılarınıza, isminize, ününüze rağmen, mütevazılığınızı koruyorsunuz. Bunu başarmak çok zor mudur?

— Bunun için özel bir çabam yok. Aksine hava atmakta, kapris yapmakta zorlanıyorum.

FY. Hayatınızı etkileyen, kader çizginiz ya da dönüm noktanız dediğiniz bir olay var mı?Varsa bizimle paylaşabilir misiniz?

— Bütün rüya radyo sanatçısı olmaktı. Bunun kapısını 1966'daki sınavla açtım. Fakat askerlik ya da öğretmenlik seçeneklerim nedeniyle sürdüremedim. Radyodan ayrılmak ülser etti beni. Şükür ki TRT Çok Sesli Koro sınavını kazanarak 4 sene sonra radyoya tekrar döndüm. Oradan TSM' ye geçmem de 4 yılımı aldı.1975 başardığım sınav talihimin döndüğü noktadır.

FY. Günümüz müzik dünyasında TSM'nin gençlere ulaşamamasının nedenini nasıl yorumluyorsunuz. Ya da günümüz müzik anlayışı hakkında ne düşünüyorsunuz?

— Her kültürdeki insanın kolayca ulaşabileceği her tür yayın ortamında, denetimsiz, katersiz, kolay algılanan müziklerin baskınlığı önlenemez. Eski ile fark: özel radyo ve televizyonların daha fazla dinleyici ve seyirciye ulaşma yarışlarından ve teknolojiyi iyi kullanan genç kitlelerin kolay müziğe kolay ulaşabilmesinden doğan bu olgu azalmayıp artacaktır.

FY. Zekai Tunca, müzik yaşamı dışında bir gününü nasıl geçirir, neler yapar, nasıl bir insandır ve kendinizi nasıl tanımlarsınız?

—Ünlü biri gibi davranmadığım, kendimi iyi satamadığım söylenir. Bunu yapanların nasıl yaptığını bilemiyorum. Benim nasıl beste yapabildiğimi sordukları gibi.

FY. Şarkılarınız hâlâ sözleriyle müziğiyle dikkate değer etkiye sahip. Bunun nedenini nasıl yorumluyorsunuz.

— Müzik camiasında, solistliğin yanı sıra kalıcı olmak için beste yapmak için bir gayret var. Buna örnek olanlardanım ama kendimi beste yapmaya zorlamadım. Bu nosyonum olmasa yapamazdım. Mesela katılmadığım, heyecan duymadığım bir konuda sipariş beste yapamıyorum. Bu dönemde besteleri yaymak, yaşatmak güçlüğünden, emeklere yazık olmasın diye yapmamaya çalıştığım halde, "Beni yaz" diye zorlayan sözler ve melodilerle doluyum. Hep öyle olmuştu. Belki hep bu iç baskılarıyla doğduğu ve samimi olduğu içindir şarkılarıma atfettiğiniz o özellik.

FY. Güftesi de size ait olan şarkıların sanki bir hikayesi var gibi. Adeta bir hikayeyi yaşamak gibi hissettirebiliyorsunuz. Örneğin "Gülü susuz seni aşksız bırakmam" gibi... Bu da "Acaba bir hikayesi mi var?" sorusunu akla getiriyor.

— İtirafımdır: Sözüne müziğine bulaştığım her şarkıda, hayatımdan, dünya görüşümden bir iz vardır.

FY. Sizce beste ile güfte arasında nasıl bir bağ söz konusudur? Konu ve makam arasındaki bağ kadar merak ettiğimiz bir diğer husus da önce güfte mi ortaya çıkar, beste mi?

— Bir sözü müzikli ilk mırıldandığınız esastır. Daha akademik, daha iş yapar olsun diye ne kadar çabalasanız, aynı noktaya dönersiniz. Makam

seçimi de öyledir. Bazen bir melodi takılır aklıma, bulduğum bir şeye yazarım, bazen de bir söz dolanır kafamda, yazarım. Bazıları birbirini tamamlar .

FY. Günümüzde beğendiğiniz sanatçılar var mı? Türk müziğinin geleceğine nasıl bakıyorsunuz?

— Tabi ki beğendiğim sanatçılar var ama bunlar medyatik ve popülist anlamda değil. Yukarıda sözünü ettiğim Türk Müziği Konservatuvarlarından yetişmiş, çağın teknik imkânlarıyla müziğe kolayca ulaşabildikleri için kendilerini geliştirmiş genç kardeşlerimiz var. Aynı hocalardan yetiştikleri için biraz birbirlerine benzemekle birlikte. Dinlerken, "Bu, şunun talebesi" diyebiliyorsunuz. Yirmili yaşlarda bir arkadaşımız, yetmişli yaşlardaki hocasının sesiyle söylüyor, müsamere gibi. Bu okullardan yetişen birçok kardeşimiz de pop müzikte çıkış yapabiliyor maalesef.

Türk Müziğinin geleceği bütün otantik müzikler gibi, maalesef, küresel popüler müziğin yanında, eski el sanatları durumundadır. TRT zorunlu yayınlarından bu müziği tanımış 40'lı 60'lı kuşaklarla, amatör korolarla yaşamaktadır. Bu kuşaklardan sonrası ne olur bilemem.

FY. Müzikte yetenek ya da eğitim? Sizce hangisidir? Okullarımızda müzik eğitimi nasıl olmalıdır? Sizce hangisine yönelik planlanmalı ya da nasıl bir yol izlenmeli?

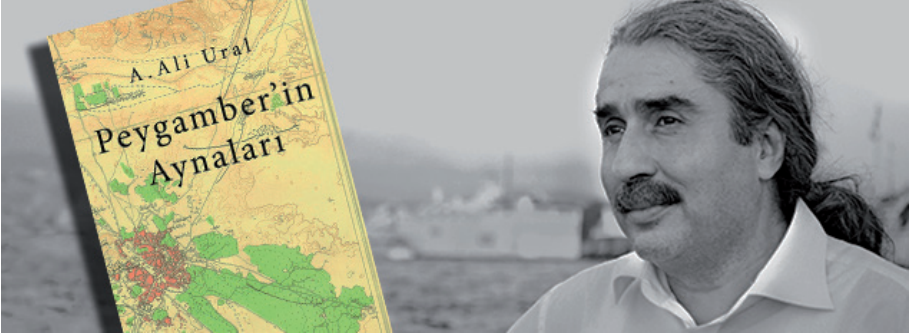
— Yetenek inşaat demirciliğinden, Tatlıses olmaktır. Eğitim bunun cilasıdır. Nasıl olacağı da çağlarca kurumsallaşmıştır. Ancak bugün müzik, sermayeyle yapılır olduğu için,(Cepten albüm yapılacak, klip çekilecek, parayla döndürülecek, medya olacak. v.b.)inşattan yıldız olmak yolu kapalıdır. Ekranlarda fakir ya da orta halli çocuklar yok artık. Yollar hızla değişiyor.

Sevgili Zekai TUNCA, bize zaman ayırdığınız için teşekkür ediyoruz.

--- Ben teşekkür ederim.

PEYGAMBER'İN AYNALARI

Veysel KILIÇGİL

A. ALİ URAL

ŞULE YAYINLARI, 2015

250 SAYFA

“Mümin müminin aynasıdır.”¹

Ali Ural'ın son kitabı Peygamber'in Aynaları, kurucusu olduğu Şule Yayınlarından 2015 Aralık'ında çıktı. “Mümin müminin aynasıdır.” hadisi şerifinden hareketle kitabına bu ismi veren Ali Ural, Peygamber dostlarının, eşlerinin, sohbetinde bulunanlarının, kısaca sahabelerin hayatını anlatıyor. Dört halifenin hayatıyla başlayan ve Halid bin Velid'le biten kitap, Peygamber Efendimize en yakın 33 sahabenin hayatını kapsıyor.

Ali Ural'ın daha önce herhangi bir kitabını okuyan bir okur, onun okumadığı bir kitabından tek bir sayfa okusa kitabın Ali Ural'a ait olduğunu hemen anlayabilir. Edebi sohbetlerde, sınavlardaki edebiyat sorularında sıkça karşılaşılan “kendine has üslup” sözü Ali Ural'da kendine tam olarak karşılık buluyor. O, kelimelerle oynamada çok başarılı bir oyuncu; sözlere şekil vermede, sıradan kelimelerle etkili cümleler kurmada çok başarılı bir söz ustası.

Peygamber'in Aynaları, ilk bakışta sahabelerin hayatını anlatan bir biyografi kitabı. Ancak kitabı okudukça tür, biyografiyle deneme arasında gidip geliyor

1 Hadis, S.Ebu Davud, SünenüEbi Davud.

ve kitabın türüne tek bir isim veremiyorsunuz. Güneşimin Önünden Çekil² ve Satranç Oynayan Derviş³ kitaplarında daha önce gördüğümüz denemeye biyografiyi iç içe kullanma yöntemi bize yabancı gelmiyor. Ali Ural bu konuda son derece başarılı. Biyografi kitaplarının o, kuru bilgi veren soğukluğu yok Ali Ural'da. Bilgi bakımından olduğu kadar üslup bakımından da son derece doyurucu bir eser Peygamber'in Aynaları. Sahabelerin hayatındaki en ilginç yönleri, bilinmeyenleri çok akıcı ve şiirsel bir dille okuma imkânı sunuyor yazar. Bu yönüyle diğer dini kitaplara pek benzemiyor. Sahabelerin hayatını doğrudan anlatmayı tercih etmeyen yazar, onların en farklı ve bilinmeyen yönleriyle giriş yapıyor ve her bölümün sonunda sahabeye ilgili etkileyici bir anı ya da sahabenin vurucu sözüyle yazısını tamamlıyor. Misalen Hz. Ömer'i anlatan bölümde; her zaman bildiğimiz, onun sertlikte ve adalette ne kadar ileride olduğunu okumayı bekliyoruz ama o, onun daha önce hiç duymadığımız şu sözüne vurgu yapıyor: "Bir insanın oruç tutmasına, namaz kılmasına değil; konuştuğunda sözünün doğruluğuna, emanet edildiğinde ona riayete, eliyle ve diliyle kimseye zarar vermeyişine bakmak gerekir."⁴ Hz. Ali'yi anlattığı bölümde Hz. Ali'nin "İnsanlara anlayacakları şeyleri söyleyiniz."⁵ cümlesi bir öğretmen olarak bizi uzun uzun düşündürüyor. Yazar, kitabı boyunca sahabelerin sadece inanç ve ibadet yönlerine vurgu yapmayarak onların günlük hayatta, alışverişte hatta edebiyatta Peygamber'e ayna olan örnek duruşlarını sergiliyor. Peygamber Efendimizin; "Düşmana karşı oklardan daha tesirlidir Abdullah'ın sözleri."⁶ övgüsüne mazhar olan şair Abdullah b.Revaha ile beraber üç şair sahabeye kitabında yer veren Ali Ural, Peygamber Efendimizin şairlere olan bakışını da bizlere böylece gösteriyor. "Peygamberin Şairi" ismine layık görülen Hassan b. Sabit'in Efendimize yazdığı bir şiirini kitaptan alıntılayalım:

Ve gözüm senden iyisini görmedi
 Ve nisa senden güzelini doğurmadı
 Her kusurdan selim yaratıldın
 Sanki dilediğin gibi yaratıldın.⁷

2 A. Ali Ural, Güneşimin Önünden Çekil, Şule Yayınları, İstanbul, 2007.

3 A. Ali Ural, Satranç Oynayan Derviş, Şule Yayınları, İstanbul, 2008.

4 Peygamber'in Aynaları, s.30

5 Peygamber'in Aynaları, s. 46

6 es- Serahsi, Hadis

7 Peygamberin Aynaları s.143

Peygamberin Aynaları, hem üslubu hem muhtevası bakımından hemcinslerinden çok farklı bir kitap. Reklamlarla ya da güçlü yayınevleriyle değil tavsiyelerle kendine has, sadık okuyucu kitlesine sahip olan Ali Ural'ın en sevilen eseri "Posta Kutusundaki Mızıkâ"da⁸ yakaladığı başarıyı, bu kitabında da yakalayacağına inanıyorum. Yazar, kitabına "Subhanallah" lafzıyla başlıyor ve 33 sahabeyi 33 tespih tanesi gibi art arda diziyor. Biz buradan tespihin "Elhamdülillah" ve "Allahu Ekber" kısımlarının ve sonunda "İmame"nin geleceğini tahmin ediyor ve devamını merakla bekliyoruz.

8 A. Ali Ural, Posta Kutusundaki Mızıkâ, Şule Yayınları, İstanbul, 1999.

GELİŞMEK VE GELİŞTİRMEK İÇİN...

Abdurrahman ALKAN

“Öyle bir baba olmak isterdim ki, çocuğum çocukluk macerasını doya doya yaşasın, oyuna doysun. Merak ettiğini takip etsin, denesin. Dışarıda korkuyu, kaygıyı tatsın; yuvasında güveni ve sevgiyi bulsun. Onun çocukluğunu gönüllüce yaşamasını önemseyen babasıyla, tüm deneyimlerini paylaşsın; anlatsın ve anlatsın... Gözlerimde bir gülümsemeye dinleyeyim ve onunla hiç kesilmeyen bir sohbete başlayalım.”

Bilgi ve tecrübenin imbiğinden süzülüp gelen bu kıymetli sözlerin sahibi, “Geliştiren Anne-Baba” kitabıyla okurlarını selamlayan Prof. Dr. Doğan Cüceloğlu.

Alanında haklı bir üne sahip olan Cüceloğlu, yıllarını, deyim yerindeyse ömrünü eğitime, insan ilişkilerine ve özellikle anne baba ve çocuk eğitimi konularına vermiş bir bilim adamı. Yılların birikimiyle oluşturduğu bu kitabı ile anne ve babalara rehberlik eden yazar, kitabı niçin yazdığını şöyle ifade ediyor:

“Bir toplum, çocuklarına duyduğu saygı kadar uygardır. Çocuklarımızın be-
denen ve ruhen sağlıklı yetişmesini toplumun en önemli konusu olarak görüyorum. Bu konuya kendimce katkı sağlamak için bu kitabı yazdım.”

Peki, yazar nasıl bir çocuk eğitimi öneriyor okurlarına?

Sohbet İçinde Bir Eğitim...

Cüceloğlu'nun, kitabında en çok üzerinde durduğu, önemseddiği ve başka uzmanlardan farklı olarak ele aldığı konu, “çocukla sohbet içinde olmak”tır. Yazar bu konuyu çok önemsiyor ve çocuk eğitiminin olmazsa olmazı olarak görüyor. Peki, sohbet içinde olmak ne demektir?

“Sohbet, nasihat etmek değildir. Sohbet, konuşmak demektir. Sohbet, tek başına dinlemek anlamına da gelmez... Sohbet iki insanın yaşam deneyimlerini, günlük öykülerini, farkındalıklarını paylaştığı bir ilişki tarzıdır. Ana babanın çocuğuyla sohbet içinde olmasından kasıt, anne-babanın çocuğuyla o günü paylaşmasıdır. Anne baba az konuşur, çok dinler ve konuştuğu zaman yargılamaz. Sohbetin tek amacı, günlük yaşamları paylaşırken birbirlerinin dünyalarına tanıklık yapmaktır.”

Bunları söyleyen yazara göre çocuklara iyi davranışlar kazandırmanın, onları eğitmenin en etkili yolu sohbet içerisinde olarak verilen eğitimidir. Yazar, sohbet içinde kalarak yapılan eğitimin yollarını kitabında ayrıntılı olarak açıklıyor.

Babaya Doymuş Çocuk...

Yazar, çocuk eğitiminde özgün bir terim kullanıyor: "Babaya doymuş çocuk..." Yani, babasıyla doyuya vakit geçirme talihine kavuşmuş çocuk... Bizim toplumun erkeklerinin belki de en çok zorlandığı ve geleneksel baba rolünün etkisiyle eksik bıraktığı bir konu...

Cüceloğlu, "Bebeklikten itibaren kolları sıvayıp babalık yapanların "babaya doymuş" çocukları, daha girişimci, daha güvenli, yabancılarla ilişkilerinde daha başarılı oluyorlar. Baba etkileşimiyle büyümüş çocuklar zorlukları görünce kaçmıyorlar, üzerine gidiyorlar. Geleceğe umutla bakıyorlar ve yaptıkları işlerde daha sebatlı oluyorlar." diyor.

Arkadaş mı Ebeveyn mi?

Doğan Cüceloğlu, çocuk eğitiminde karıştırılan ve yanlış yapılan bir konuda uzman olarak işin doğrusunu okurlarına şöyle açıklıyor:

"Anne ve baba, çocuğun arkadaşı ve dengi değildir; onlar anne ve babadır. Anne ve baba, deneyimleri ve pozisyonları gereği çocuklar reşit yaşa gelinceye kadar onların yaşamları üzerinde otorite olma, bilme ve yönetme durumundadırlar. Çocuğunun arkadaşı, dengi olmaya çalışan anne-babaların çocukları kazançlı değil, kayıpta olurlar... Çocuğunuzu annesiz ve babasız bırakmayın. Onların zaten okulda ve mahallede arkadaşları vardır."

Ders mi Hayat mı?

Yazarın üzerinde önemli durduğu konulardan biri de, çocukların tek başına derste başarılı olmalarının önemli olmadığı gerçeğidir. Çocuk eğitiminin asıl

hedefi çocuğu akademik hayatta başarılı olmaya zorlamak değil ona “Hayat ile dans etmesini” öğretmektir. Yazar yılların tecrübesiyle çocuklarımıza “hayatın bir ekip işi” ve “hayatın özünün ilişkiler olduğu” gerçeğini öğretmemizin her şeyden önemli olduğuna dikkat çekiyor.

Zaman Ayırmak ama Nasıl?

Doğan Cüceloğlu’nun üzerinde durduğu konuların başında çocuklara belirli bir zaman ayırmanın önemidir. Bunu bir zorunluluk olarak değil bir şükür duygusu içerisinde yapmanın gerekliliğinin altını çiziyor. “Şükür duygusu”, kitap boyunca vurgulanan konular arasında yer alıyor.

Sevgi Şart...

Sevgi ortamının gerekli olduğunu söyleyen yazar, çocuğun içinde bulunduğu ortamın havasını doğduğu andan itibaren hissettiğini belirtiyor. Eşler arasındaki iletişimin niteliğini de aynı şekilde çocuğun anladığını ekliyor.

Aile Toplantısı mı Dediniz?

Yazarın bizim toplum için en iddiaları önerisi, aile toplantıları yapma tavsiyesi-ydi. Yazar, kitabın son bölümünde ailede her hafta, gündem maddeleri, tutanak defteri ve toplantı başkanıyla ciddi enikonu bir toplantı yapmayı öneriyor. Tıpkı okullarda yapılan resmi kurul toplantıları gibi...

O bölümü okurken insanın yüzüne gayri ihtiyari bir gülümseye yayılıyor. Yazar acaba bir latife mi yapıyor diye düşünöyorsunuz. Düşünösenize evinizin salonundaki büyük masaya oturmuşsunuz ailecek. Baba olarak önünüzde, gündem maddeleri olan bir kâğıt... Liseye giden kızınız yazman olarak notlar alıyor. Başkan olarak siz küçük oğunuza odasını toplaması konusunda neler düşündüğünü soruyorsunuz...

İlk başta şakaya benzeyen bu öneriyi ciddi olarak düşündüğünüz zaman aslında çok faydalı olduğunu, aile bireylerini ev ve işleri konusunda düşünmeye davet ettiğini, görevlerini ve sorumluluklarını hatırlattığını fark ediyorsunuz. Biliyorum bu tavsiyeyi uygulayan aile sayısı çok olmayacak belki ama bir kere olsun denemeye değmez mi?

Önce Anne-Baba İletişimi...

Cüceloğlu’nun bu kitabını sadece çocuk eğitimine yön veren bir kitap olarak

sınırlamamak gerekiyor. Kitapta eşler arasında sağlıklı bir iletişimin yolları üzerine de faydalı bilgiler yer alıyor. Yazara göre sağlıklı bir çocuk eğitiminin temeli anne baba arasındaki sağlıklı bir iletişim ortamının olmasıdır.

Son Öğüt...

Elli yıllık birikimin verdiği tecrübeyle konuşan Cüceloğlu kitabın belki de özü sayılabilecek şu satırları kitabın arka kapağına nakşediyor:

“Güler yüzlü, sakin, güvenen, hayata, ailesine şükür duygusu içinde bakan bir anne bir baba olmak, çocuklarınıza verebileceğiniz en büyük armağandır. Çocuklarınız böyle bir armağanı hak ediyorlar.”

Prof. Dr. Doğan Cüceloğlu'nun Remzi Kitabevinden çıkan son kitabı, çocuklarına böyle bir armağanı vermek isteyen anne ve babalara sağlam bir rehberlik yapıyor.

KISA SÖZLÜK

Mustafa KAYA

- **Arpa:** Arpalıkları dolduran, buğdaygillerden bir bitki. Ama yine de kendilerini at saymayanların yemi.

- **Balık:** Solungaçlı derya kuzusu.

- **Beyaz peynir:** Üçlemenin son filmi.

- **Dantel:** Kullanılır durumdaki ev eşyalarının kullanılabilirlik yüzdesini azaltan, genellikle beyaz renkli dokuma kumaş.

- **Dil altı şiiri:** Hissedilen kriz anında bir satır alınan ama yutulmayan tesselli. Kırmızı veya Mavi renkli değildir.

- **Elektrik kesintisi:** Bazı üçüncü dünya ülkelerinde görülen bir uygulama.

Elektriğin bazen saatler, bazen günler boyunca şebekeye verilmemesi durumu.

Kendisini bekleyen sıradan vatandaşların, gelmesi için içlerinden yüze kadar saydıkları enerji.

- **Freud:** Bir tür insan. Diğer bazı tür insanların bastırmaya çalıştığı duygulara olta atıp bunları sığ sularda tutan bir avcı.

- **Futbol:** Geniş kitleleri etkileyen bir tür uyuşturucu. Köşe başlarını tutmuş olanların ortada kalmışlara sundukları bir armağan.

- **Gerçek:** O an inandığımız şey.

- **Gerdan şiiri:** Muska olarak da kullanılır, anlamı, taşıyanlar tarafından genellikle bilinmez, okunduğunda duyanları ağlatır, temizlendiğine şahit olmadım.

- **İlk şiir:** Aguu gug guu.

- **İmâlı söz:** Dilin altındaki bakla olarak da lanse edildiği duyulmuştur. Sakız gibi bir şey değildir.

- **İnsan:** 1. Çok sayıdadır. 2. İkiye ayrılır; a) Bacaklarından, b) Hayallerinden.

- **İskender:** Kılıcına kan bulaşmış, yerinde olmak ve zamanında yaşamak istemediğim kişi.

- **İstanbul:** Boğazı vardır. İçinde insanlar ve ona benzer şeyler yaşar. En çok vergi kaçakçısı ve kâtil burada yetişir.

- **Kâğıt:** Makasın kestiği iki boyutlu, aşk sözcükleri yazıldığında köşeleri yakılan, renklendirilen ve kokulandırılan nesne.

- **Kılıç balığı:** Su pinokyosu.

- **Kiralık ev:** Alt düzey memurların yaşadığı konut benzeri yapı. İçinde - aslı gibidir - çocuklar büyütülür.

- **Kol altı şiiri:** Göze sıkılmaz, oda sıcaklığında bekletilir, ateşe de sıkılmaz, yaramaz çocuklar onu patlatırlar.

- **Makas:** Taşın kırdığı gereç. Uçlarının açılması, fikir ayrılıklarının derinleştiğinin de göstergesidir. Bana fazladan gelir dağılımındaki adâletsizliği hatırlatıyor.

- **Necâti:** Topal Sezai'nin oğlu. Bütün askerlik anılarına; ' Yine bir gün dayak yiyordum! ' diye başlayan dost. Bana göre Dati. Gazman oğlu gazman. Hayata bir numara büyük. Ayak numarası dâhil.

- **Rûya:** Bir boyutu bir boyuta bağlayan solucan deliği. İnsan ayıktırma servisi.

- **Sarmaşık:** İstenildiğinde süs, istenilmediğinde baş belası diye nitelenen bitki.

Tüm çabası ya ayağa kalkabilmek, ya da ayakta durabilmek olan bir zavalılı.

- **Siyaset:** Küp çökeleği devri kapanınca, boş küplerini doldurmak için bazı bir takım insanların edindikleri meslek. Maliyeti kendinden vazgeçmek, geti-

risi dokunulmazlıktır. Götürüsü ise bu sözlük.

- **Su:** Tüketilebilen ve sonlu sıvı. Gözyaşı biçimi, kozmetik sanayinin işine gelir.

- **Şiir:** Hava sıcaklığı sıfırın üstündeyken, şairlerin biriktirdiği kar taneleri.

- **Taş:** Kâğıdın sardığı nesne. Sapanla birlikte kullanıldığında küçük kuşlar avlanır. Ummadığında baş yarabilir. İmâlı söz.

- **Terâzi:** Ankara'da bir yüksek yargı organı binasının önündeki metal kadının elinde tuttuğu şey.

- **Vergi rekortmeni:** Gizleyemediği gelirleri ve kaçıramadığı vergileri yüzünden devlete ödeme yapmak zorunda kaldığı için kerhen listeye giren talih-siz kişi ya da kişilere vergi rekortmeni denir.

- **Yalan:** Aceleye getirilmiş gerçek.

- **Yağ:** Bol olduğunda birilerinin bir yerlerine sürdüğü sıvı. Üste çıkmasıyla ünlü olup, gökyüzünün rengini bile bilmeyen güreşçi.

- **Yıldız:** Tozlaşmayla çoğalan yanıcı bir madde. Tozlarından insanlar oluşur. İnsanlar da ölünce yıldız tozuna dönüşür.

YAŞAMAK

Celaleddin ÇINAR

Yalnız kalıp bir dere boyunca yürüdünüz mü hiç? Ağaçların altından sakın ve yavaş adımlarla ilerlerken kuş sesleri ve dereden şırl şırl akan su sesini dinleyerek. Bu hali yaşayanlar çok iyi bilirler ki insanda bir dinginlik ve kendisiyle baş başa kalma hali ortaya çıkar. İnsan genelde kendisiyle hesaplaşır, yaşadığı olayların muhasebesini yapar. Yanlışlarını, doğrularını görür. Bazen kızarız bazen de hak veririz kendimize. Suçlarınız muhatabımızı değil mi? İşte sevgili dostlar bu durumlarda verdiğimiz kararlar gerçekten nefsanî olmayan doğru ve adil kararlardır. Ne hikmetse burada verdiğimiz kararları uygulamaya koymaya cesaret edemeyiz ama.

“Artık selam vermeyeceğim o adama” dediğimiz günler bile olmuştur. Ama gel gör ki aynı adamla kaldırımda karşılaştığımız zaman en azından bir baş selamı ile selamlarız, biraz önce aldığımız kararı unutarak. Ya da haksız olduğumuzu düşündüğümüz bir konuda haksızlık ettiğimiz bir arkadaşımızdan özür dilemeye nefsimizi ikna ederiz, o sessiz yürüyüş sırasında. Lakin karşılaştığımızda yine nefsimiz ağır basar da özür dileyemeyiz.

Yaşamak çeşmeden su içmeye benzer; bazen iki elimizi birbirine yapıştırır tas yapar onunla içeriz suyu. Bazen ağızımızı dayarız çeşmeye üstümüze başımıza akıtı akıtı içeriz. Bazen de bir bardakla içeriz ki hiçbir yerimiz ıslanmaz. Hayatta her zaman aradığımız elimizin altında olmayabilir, çeşme misalinde

olduğu gibi, her çeşmenin başında bir bardak olmayacağı gibi. Bazen üstümüz ıslanacak bazen de ıslanmayacak. Şunu bilmek gerekiyor ki güneş olduğu sürece ıslanan elbisemiz bir gün kuruyacaktır. Yaşamak da aynen böyledir... Yaptığımız hatalar yaşadığımız sürece bizlere şekil veren maharetli ellerdir. Onun için başımızdan geçen olayların pek de üzerinde durmamalıyız. Hatırladıkça ne günlerdi, diyebileceğimiz anılarımız olmalı. Bizleri yetiştiren, olgunlaştıran mazimiz gibi.

Sonbaharda hazana uğrayan yaprağın rüzgâr karşısında dayanma gücü kalmamıştır. Hafif bir rüzgâr alır sürükler onu. Dalından ayrıldığı ilk saniyeden sonra rüzgâr evirir çevirir bir köşeye sıkıştırır. Dayanma gücümüzün kalmadığı anlarda yerimizi korumak imkânsızlaşır. Kendimizi akışa bırakır, sürükleniriz, tecrübesizliğimizden ya da güçsüzlüğümüzden. Edilgen oluruz. Bazen de etken oluruz. Rüzgâra karşı açarız bağrımızı, dimdik dururuz karşısında yılmadan. Rüzgâr tüm gücüyle esse de bizi esnetemez, aksine serinletir. Hoşluk verir. Ayaklarımızın yere sağlam bastığı anlardır bu anlar. İşte bu zamanlarda hayata hükmederiz. Bize doğru çeviririz tüm bakışları, ömrümüzün ilk kırk yılını kapsayan bu zaman diliminde. Bu yıllar tecrübelerimizi biriktirmeye başladığımız, kemâlâta doğru adım attığımız yıllardır. Kendimizi dünyanın merkezinde hissettiğimiz yıllar.

Bir gün bir "Bilge Adam" ile karşılaşırız. Anlatır tüm bildiklerini. Tecrübelerini aktarır bize, hiçbir karşılık beklemeden, hata yapmayalım diye. Çünkü hata yapmanın kaçınılmaz olduğunu bildiği kadar, hatalarının bazılarından sakınmanın mümkün olmadığını çok iyi bilendir o. Doğru karar almamızı kolaylaştırıcı tembihlerdir, nasihatlerdir anlattıkları. Etkiler ister istemez, havasına kapılırız. Ağzımız açık kalır, boynumuzu büker, öylece bakakalırız. Karşısında küçülürüz, o büyük tecrübenin. Bizler çoğunlukla yaşantımızda tam teslimiyetçi bir durumda olamayız. Hz. İsmail gibi, "Haydi baba Allah'ın emrini uygula!" diyemeyiz. Karar alma aşamalarında tecrübelerimizin gösterdiği yolu takip ederiz. Ona göre yaşarız. Hep kendi tecrübelerimiz ağır basar, bilge adamı çoktan unutmuşuzdur bile. Bir ara hatırımıza gelir Bilge Adam. Sonunda keşke deriz, keşke! Yalnız kalıp bir dere boyunca yürüdüğümüzde...

KUSURLAR ARASINDA YUMUŞAK BİR SEYİR

İbrahim ÇAM

Çeşm-i insâf gibi kâmile mîzân olmaz.
Kişi noksânın bilmek gibi irfân olmaz

Talibî

İnsaf ile bakan göz gibi terazi olmaz, kişinin kendi kusurunu bilmesi gibi de irfan olmaz.

İrfan: bilmek, anlayış, tecrübe ve zekâdan ileri gelen zihin olgunluğu, kalbin ve ruhun sezileridir.

Toplumun ahlak kurallarına aykırı olan, utanılacak durum veya davranışı ayıp; bilerek veya bilmeyerek bir işi gereği gibi yapmamayı da kusur diye tanımlıyoruz.

Kusurlarımız büyüklerimizce aşırı hoş görüldüğünden zamanla alışkanlık haline geliyor. Sevmek ya da korumacılık adına yapılan bu davranış bize çok pahalıya mal oluyor da farkında değiliz. Edep, güzel ahlak, muhabbet, örf adet, güven kavramları, değersizleştiği için hayatımızdan sessizce çekip gidiyor da farkında değiliz.

Zamanla aynayı kendimize tutamayacak kadar cesaret fukarası oluyoruz. Ne acı bir durum aynaya bakacak kadar yüzü olmamak, kendisiyle barışık olmaması insanın.

Yüzleşmemek... Kaybolmak, kaçmak insanlardan ve kendinden köşe bucağı.

Hâlbuki bir dostumuz, benliğimizi okşayan munis sıcak ve sevecen sözcük-

lerle bizi övdüğünde ne kadar hoşumuza gidiyorsa, yediğinde de aynı tepkiyi, aynı olgunluğu gösterebiliyorsak erdemli insan olmaya adayız demektir.

Aslında eleştiriler, töpüler yumuşatır bizim sivri salaş ve keskin yanlarımızı ; böylece kamil insan olma vasfını kazanabiliriz. Yunus Emre'nin Dertli Dolap şiiri geliyor aklıma.

...

Beni bir dağda buldular
Kolum kanadım kırdılar
Dolaba layık gördüler
Derdim var inilerim

...

Başkalarının kusurlarını, hatalarını gizlemek, insanlar arasında yaymamak da , güzel bir davranış; ancak kusuru ve hatayı görmemek daha güzel der sufiler. Onun için “kusur görenindir. ” demişler. O halde ayıpları örtmek, kusurları ise edebe uygun şekilde düzeltmek olmalı işimiz.

Bizler, var oluş hikmetini kavrama öğretisinden çok da haberdar değiliz. Sorunlarımız ve sıkıntılarımız var bu konuda.” Himmete muhtaç dede gayriye nasıl himmet ede.” misali . Kendini kalem erbabı yerine koyanlara , tüzel kuruluşlara hatta siyaset kurumuna, hilebazlık ve akıl oyunları satanlar, ayıpları araştırmayı, yaymayı öğreten en parlak madalyayı almaya aday akademiler gibi...

XVII. yüzyıl Osmanlı Şeyhülislamlarından Mehmet Bahaî Efendi bir müseddes’inde bu manzaraya şöyle ayna tutuyor:

Zâhidin her ne kadar ta'nı firâvân olsa
Rafz u ilhâd nedir anlasa iz'ân olsa
Ana gam yemez idik zerrece irfân olsa
Sıdk ile mezheb-i İslâm'da pûyân olsa
Bize mülhid diyenin kendüde îmân olsa
Dahleden dînimize bâri müselmân olsa

.....

(Küfrî-i Bahâyî. Divân-ı Hezeliyyât. Millet Kütüphanesi Ali Emîrî Manzum 1086 vr. 8b)

Günümüz diliyle ifade edecek olursak: Dünyayı boş veren insanın bizi kınaması her ne kadar çok olursa olsun, rafizilik ve dinsizlik nedir izanı olsa da anlasa, ona gam yemezdik yeter ki ayıplayanın zerre kadar irfanı olsun, ya da dosdoğru İslâm mezhebi üzerinde koşan olsun. Bize dinsiz diyenin kendinde iman olsa, dinimize karışan bari Müslüman olsa.

İnsanlar, kendilerine yol gösterenlerin sözlerine değil, yaptıklarına bakar. Başkalarını düzeltmeye çalışırken kendimizi ihmal etmek de hoş değil. Yapmayacağınız veya yapmadığınız şeyi söylemek buz üstüne yazı yazmak gibi olsa gerek.

Ayıp ve kusurları doğrudan söylemek de çok acıtmış insani. Hele bunu yapanların kendileri de kusurlu ise.

Günün birinde yaşlı bir bey arzuhal için zamanın kadısının huzuruna çıkmış. Kadı Efendiye meramını anlatırken bir kabahat etmiş istem dışı . Kadı efendi, davacının çok utandığını fark edince : “ Evladım biraz yüksek sesle konuşur musun? ” diye uyarılmış. Böylece kadı efendi ağır işittiği için hiçbir şey duymadığını ima etmiş. Anlatılanlara göre Kadı Efendi ömrünün sonuna kadar o bey efendiyi çarşıda pazarda nerede görse ağır işitiyormuş gibi davranmış.

Bektâşî dedesi Mevlevî dervişine sormuş:

“ Sizin hırkanızın yenleri neden bu kadar geniş olur ?

Mevlevî dervîşi :

“ Başkasında gördüğümüz kusurları örtüp gizlemek için.” diye cevap vermiş ve Mevlevî dervîşi de Bektaşî dedesine sormuş:

“ Erenler ya sizin hırkalarınızın yenleri niçin bu kadar dar olur ? ”

Bektaşî dedesi de :

“ Biz kimsenin kusurunu araştırıp görmeyiz de ondan. ” diye cevap vermiş.

Kusur ve hataları yumuşak bir dil ile, muhabbet iksiri gibi muhatabımıza sirayet ederek, enfes kokular saçan sihirli sözcüklerle söyleyebilmeliyiz, acımadan incitmeden...

Her kalbin bir yolu her fincanın bir kulpu vardır. “Kusur ve hatalar insanın boynunda dolaşan zehirli akrep gibidir kimse onu bilerek taşımaz.” derler. Yeter

ki yere zamana, usule adaba uygun bir dil kullanabilelim.

Gözlüğünü arayan yaşlıya hizmetçisinin : “ Efendim siz şimdilik gözünüzdeki ile idare edin bulunca derhal getiririm.” demesi gibi.

“Dostoyevski : “Cehennem, gönüllerin sevmeye yetisini kaybetmesidir.” der. Aslında muhabbetin olmadığı yerde tahammül de kalmaz hoşgörü de sabır da , hakkı teslim edemediğimiz gibi adil de olamayız.

İlişkilerimize, olaylara ve insanlara bakışımıza ve dahi yaklaşımımıza, muhabbet ve edep suyunun gözesinden bir damla düşmemişse, en ufak kusur, büyür kin ve nefret hastalığı teslim alır gönül sarayımızı. Öfkelerimiz uzaklaştırır gönlümüzü birbirinden dağları sokar kalplerimizin arasına.

“Şeytanda, insandaki özelliklerden biri hariç hepsi vardır. Şeytanda eksik olan tek nimet aşktır muhabbetir. Şeytanın insanı çekememesi, aşksızlığındandır.” der Şems-i Tebrizi.

Yaptıklarımızın en kolayı kendimizi kandırmak, en zoru kendimizi bilmek, kibir ve ucup duvarını aşamamaktır; çünkü karşılığı ve derin izleri vardır hayatımızda yaşanan çok yüzlülüğün, söylenmiş yalanların, çalınmış zamanların, boşa çıkarılmış umutların...

Zor olan bakabilmektir aynaya, yüzleşmektir kendimizle ayıbımızla kusurumuzla. Zira ” En sahih ayna, insanın kendi içindeki aynadır.” Nasıl mı?

İlim ilim bilmektir

İlim kendin bilmektir

Sen kendini bilmezsin

Ya nice okumaktır

Y.Emre

Hatırlatılmayan kusur sıradanlaşır, zamanla alışkanlık haline gelir. Biz de zaten “alışkanlıklarımızın çocuğu ” olmuyor muyuz zamanla?

ŞİMÇEG

Gülizar KILINÇ*

Cancağzım,

Böyle seslenmek istiyorum sana içtenlikle. Merhaba anıların devri. Nasılsın diye hal hatır sormayacağım bu arada. Bugünden ve yarından daha iyi olduğunu biliyorum çünkü.

Senden bugüne akarken hızla zaman seni de getirdi yanında- evet -ama ben seni bugüne varmadan adını gelecek koymadan durdurdum kendi dünyamda. Birçok insandan geçtin, "GEÇMİŞ" dediler adına. Bir bilsen neler değişti zamanla. Hava değişti, su değişti, toprak değişti uçup gitti kokusu da.

Dağdan dağa haber uçuran güvercinler ve mektupları insanların ellerinde. Teknoloji dediler ismine. Dünyayı küçülttü insanlık elleriyle. İnanmayacaksın ama dünya insanların ceplerinde. Her şeyin birçok alternatifi var şimdilerde. Fazlasıyla seçenek ve biz hepsini seçerek sevgiyi ufalttık, basitleştirdik. Saygıyı ise yitirmeye ramak kala değerlerden bahsetsek mi bilemedik[?] Geçmişten geleceğe deniyor da senden bu tarafa geleceği yok, çok bir şeylerin. Aksine gidiyorsun hergün biraz daha. Ve bizler gidişine acılarımızı yüklüyoruz. Geçti gitti geçmişte kaldı diyoruz ardından. Peşi peşine sıraladığımız keşkelerle aslında hep seni konuşuyoruz.

O kadar isterdim ki sende yaşamayı. En azından geleceğe fısıldayabileceğim anılar kadar kalmayı. Şimdi söyle bakalım, sen ununu eleyip eleğini asarken biz eleksizler ne yapmalı?

* Öğrenci (11. Sınıf)

DERKENAR

"SINIRDA SESLER"

KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ 1. ŞİİR / ŞAİR BULUŞMASI

Mehmet YILDIZ

04.05.2017 tarihinde memleketimizin bir sınır kenti olan KİLİS'te 1. şiir/şair buluşması gerçekleştirildi. Şiir gönül diliydi. Gönül dilini kaybeden toplumların yaşayamayacaklarını bilen, kendisi de hem akademisyen hem de şair olan kadim dostum Prof. Dr. Mustafa Doğan KARACOŞKUN, henüz Rektör olalı üç ay gibi kısa bir süre olmasına rağmen ekibiyle beraber çok önemli bir hizmete imza atmışlar.

Program belli olup afişe edildiğinde gördüm ki ülkemizin dört bir yanından gerçekten çok değerli şairlerin, gönül insanlarının isimleri var. Alim YILDIZ, Ali GENÇ, Bahtiyar ARSLAN, Bestami YAZGAN, Bilal TIRNAKÇI, Cengizhan ORAKÇI, Hüseyin AKIN, İbrahim YASAK, M. Doğan KARACOŞKUN, Mehmet AYCI, Mehmet YILDIZ, Muhammed HÜKÜM, Nazım PAYAM, Özcan ÜNLÜ ve Şakir KURTULMUŞ.

Demek ki üniversitelerimiz artık sadece akademik çalışmalarla ilgilenmiyor, bir o kadar kalbe de hitap ediyor.

Bu duygularla yolunu tuttum Kilis'in. Uzun bir otobüs yolculuğundan sonra Gaziantep otoparkına indim. Beni karşılayan arkadaşlarla Kilis'e doğru yola çıktık. Önce tanışma faslı. Şoför koltuğunda genç bir kardeşimiz, yanında da daha tecrübeli olduğu hemen belli olan bir arkadaşımız oturuyor. Bir taraftan sohbet ediyor bir taraftan ağarmış günün verdiği imkanla etrafı seyreliyordum. Meraklı ve gördüğü her şeyi hıfz etme tecessüsüyle dümdüz ovaya, fıstık bahçelerine, zeytinliklere bakıyorum. 60 km.lik yol boyunca gah mümbit topraklardan, gah Mercidabık'tan, gah Şahin Bey'den, gah mültecilerden bahsederek, bir ansiklopedinin konu başlıklarını okuyup bitirdik.

Nihayet Kilis. Program saat 09.00'da kahvaltı ile başladı. Gelen şairlerle tanışma faslı. Her biri gönül dili konuştuğundan tanışmak ve anlaşmak uzun sürmedi. Mütevazi, nazik ve güler yüzlü insanlar hemen bir dosta dönüştü. Özellikle Doğan Hoca'nın güler yüzü ve candan yaklaşımının bir kısmı ilk kez karşılaştığımız bu insanların kaynaşmasında etkisi tartışılmaz. Bunun yanında ve özellikle programın emektarı ve gelen her misafirle nezaketle ilgilenen genç bir akademisyen ve şair Muhammet HÜKÜM, programın arkasındaki bir diğer önemli emek ve yürek, Şair Ali GENÇ daha bu ilk karşılaşmada bizlere kalplerinin güzelliğini hissettirdiler.

Gün içinde program öncesi bir şehir gezisi planlanmış. İlk olarak özel izinle mülteci kampını ziyaret ettik. 'Konteyner Kent' gezisi hepimizi derinden yaraladı. O kardeşlerimizin çektiklerini görünce, televizyon ekranlarında gördüğümüz manzaralar karşısında hissettiğimiz acılardan daha derin acılar hissettik. Ama bir taraftan da bu kardeşlerimize devletimizin yaptıklarını görünce hem sevindik hem gururlandık. Çok düzenli, çok güvenli, yolları tamamen kilit parke ile döşenmiş, bütün eğitim – öğretim ihtiyaçları karşılanmış, camisiyle, parklarıyla, Halk Eğitim Merkezi ile hiçbir şey eksik bırakılmamış. Emeği geçenlerden Allah razı olsun. Tüm çekilen acılara rağmen çocukların, kadınların yüzlerini gülüyor görmek bizi sevindirdi.

Ardından Kilis'in tarihi mekanlarını gezdik. Camiler, medreseler, çeşmeler, taş evler, daracık sokaklar ve tüm bunların üstüne motosikletler . Söylendiğine göre Türkiye'de nüfus oranına göre en çok motosiklet Kilis'teymiş. Bizzat gördük. O dar sokaklarda yürürken çok dikkat etmelisiniz. Sadece karşıdan gelen motosikleti değil arkadan geleni de görmelisiniz.

Nihayet akşam ve program. Seremoni yok, protokol konuşmaları yok. Bu tür programlarla ilgili, gerek kendi müşahedelerim gerekse basından takip ettiğim kadarıyla şairlerde gönül kırgınlıklarına sebep olan gereksiz konuşmalar, selamlamalar; şiir programı olmasına rağmen şiiri ve şairi programın öznesi olmaktan çıkarıp nesnesi haline getiren bir yaklaşım yok. Ev sahibi Doğan hoca bile şiir okuma sırası kendine geldiğinde birkaç cümleyle misafirlerine "Hoş geldiniz" dedi. Sadece şiir, şiir severler ve şairler var. Çok iyi organize edilmiş, oturma planından şiir okuma sırasına her şey düşünülmüş. Her şair iki şiirini okudu.

Salon genç şiir sever öğrencilerde dolmuş ve program sonuna kadar ilgi hiç azalmadı.

Şiirlerin okunması bitti ve Doğan Hoca'nın, misafirlerine Kilis'i ve bu programı unutturmayacak hediyeleriyle program sona ermişti ki salonu dolduran gençler şairlerin etrafını sardı, bir sevgi halesi oluşturdu. Bir taraftan o akşam okunan şiirlerin önceden basıldığı kitaba imza attırdılar bir taraftan ayaküstü şiir sohbeti yaptılar.

Program bitmişti ama gece bitmemişti, söz bitmemişti, nağme bitmemişti. Muhammed kardeşimizin bir hüneri daha herkesi mest etti. Bağlama eşliğinde ilahiden deyişe, Elazığ'dan Sivas'a, gah solo gah koro devam eden müzik ziyafeti. Gecenin sonunda görevli mihmandar gençlerle sohbet ve ardından helalleşmek...

Şiiri ve şairi şiir severlerle buluşturan başta Kilis 7 Aralık Üniversitesi rektörü Prof. Dr. M. Doğan KARACOŞKUN olmak üzere Muhammed HÜKÜM, Ali GENÇ ve emeği geçen herkese; yine uzak yakın demeden tüm meşakkat ve yoğun programlarına rağmen davete icabet edip yüreklerinin güzelliğini bizlerle paylaşan şairlere ben de teşekkür ediyorum. Şiir ve şairi toplumla buluşturan bu etkinliklerin yaygınlaşmasını diliyorum.